Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 7. | Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 11. січня, 1922. | VOL. XXX. | No. 7. | Jersey City, N. J., Wednesday, January 11, 1922. | THREE CENTS

ХОДІМ З КОЛЯДОЮ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

СЕНАТОР НЮБЕРІ БОРОНИТЬСЯ ПЕРЕД СЕНАТОМ

ВАШІНҐТОН, 9. січня. — Сенатор Нюбері з Мишиґен, котрого обжаловують за добутте собі сенаторського крісла при помочи виборчих обманьств і перекупств, виголосив в сенаті довгу промову на свою оборону.

Дебата над вибором сенатора Нюбера почалася вже першим бесідником нинішнього дня, сенатором Тремелом з Флориди, котрий, хоч говорив про зовсім другу справу, заявив на при кінці своєї промови, що він сенатора Нюбері особисто поважає, але мимо сього буде голосувати проти приняття Нюбері до сенату, бо він здобув собі місце нечесним способом. Коли зараз по ньому прийшов до голосу сенатор Нюбері, майже всі сидження в сенаті були заняті. Ґалєрії також були повні членів палати послів та других гостий. Сенатор Нюбері відчитав приготовану з гори оборону, котрої головною точкою було те, що він не знав нічого про всі зловжитки, яких допускалися його політичні приятелі, щоби здобути йому місце в сенаті. Покликуючи Бога на свідка, сенатор заручував, що він не видавав на свої вибори ані партійних ані своїх власних гроший. Всю виборчу кампанію за його вибором мали перевести його політичні приятелі з власної волі. Вони видали на кампанію 195,000 долярів, але сенатор довідався про се аж по виборах. Сам сенатор Нюбері зложив на сю справу всего півтора тисяча долярів.

В подібний спосіб Нюбері відповідав сенаторови Волшови з Монтани, коли сей по скінченю промови став його випитувати. Сенатор Едж, републиканець з Ню Джерзі, промовляв опісля за признанием місця сенаторови Нюбері; він, сенатор Едж, належав до сенатового комітету, котрий розсліджував вибір Нюбері; сей комітет був пораженний величиною суми, витраченої на вибори, але він не міг найти ніякої вини в самім сенаторі. Демократичний сенатор Вілеємс виголосив остру відповідь сенаторови Нюбері; на його думку, сенатор Нюбері мусів знати, як видавано гроші на його вибори. Якщо се дійсно правда, що сенатор не брав участи в своїх виборах і не знав нічого про видатки на свою виборчу кампанію, то того року в стейті Мішиґен можна було вибрати сенатором собаку. Кождий, хто каже, що на вибори сенатора можна в чесний спосіб видати уверть міліона долярів, є брехуном. Приниманнє до сенату людий, вибраних в той спосіб, лише понижить повагу сього законодатного тіла.

За сенатором Нюбері говорив ще його політичний приятель, републиканський сенатор Стерлінґ зі Савт Дакоти, проти нього демократ Гефлин з Алабами. Републиканський сенатор Бора має говорити завтра проти Нюбері.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ УГОДУ В СПРАВІ ФЛЬОТ.

ВАШІНҐТОН, 9. січня. — Представники пятьох великих держав уже виготовляють нову угоди щодо величини військових фльот і мають його уже в короткім часі предложити повній конференції для зменчення зоружень.

На конференції виринула нова трудність. Франція мала піднести питаннє щодо права будованя кораблів для других держав. Вона вказувала на те, що декотрі держави мають кращі приладження, як другі, до будовання великих воєнних кораблів. Отже сі держави могли би приняти від других держав, не звязаних умовою щодо величини фльот, контракти на вибудовання великих воєнних кораблів і на випадок вибуху війни сконфіскувати їх і забрати на себе, ставляючи в той спосіб себе в богато кориснійше положенне від других держав, беручих участь в конференції. Французькі делєгати мали виразно говорити, що вони мають тут на думці Англію, котра має великі доки для будови воєнних кораблів, а котра вже підчас послідної війни конфіскувала для себе кораблі, котрих фундаменти уже заложені в її доках. Тому Франція домагалася, щоби в умову про величину воєнних фльот була поставлена також постанова, забороняюча кождій державі будувати воєнні кораблі другим державам на замовленнє понад певну суму тон.

ЩЕ ОДИН ПРЕДСТАВНИК СИБІРУ ПРИЇЗДЖАЄ ДО ВАШІНҐТОНУ.

ВАШІНҐТОН, 9. січня. — Хоч у Вашінґтоні уже находяться аж два представництва Сибіру, а саме представники так званої Далеко-Східної Републики, з осідком в Чіті, та представники так званого Приамурського Уряду у Владивостоці, доносять, що сюди приїздже представник ще одної сибірської партії, а то відомий ґенерал Семьонов. Вибирається він до Америки, щоби дістати поміч від ріжних богатих американських ґруп для нової проти-большевицької виправи в Сибіри.

СПРАВА СУДОВОГО ЗАКАЗУ ПРОТИ КРАВЕЦЬКОЇ ЮНІЇ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 9. січня. — Хоч представники товариства кравецьких підприємців домагалися від суду проголошення та доручення судового заказу проти робітничих юній, що зарядили страйк нюйорських кравців ще від 14. падолиста минулого року, суддя постановив не доручувати судового заказу представникам юнії для якоїсь хиби в позві.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ СВАРКУ.

З Шенандо, Па., пишуть нам: Теодор Бурий і Яцко Яцишин товариші і краяни із села Настасова, повіт Тернопіль, забавлялись тут при склянці пива в сальоні на Різдво вечером та жартували. З жартів прийшло до сварки, та вийшовши на улицю, Яцко Яцишин підняв камінець і вдарив Теодора Бурого в лице. Вибив йому два зуби, від удару сей упав на улицю так нещасливо, що розбив собі череп і до трох минут помер.

Одни до гробу другий до криміналу. Як доносять, жаден з них не був напитий. Оба вони мали близько по 50 літ.

Убитий є членом Українського Народного Союза та полишив жену і діти в старім краю.

ВИБОРЧІ ШАХРАЙСТВА В АМЕРИЦІ.

Перед американським конґресом має незадовго відбутися дебата та голосованнє в справі признання місця в сенаті сенаторови Труменови Ґ. Нюменови з Мишиґен, котрому закидають, що він здобув собі місце в сенаті при помочи надуживання виборчих фондів для купования виборців.

Справа вибору сенатора Нюмена була уже свого часу розбірана перед судом. Хоч Нюмена признано винуватим, однак його боронено тим, що він особисто не знав нічого про надужиття, яких без його відома допускалися його прихильники. Коли він прийшов до сенату та зажадав сенаторського місця, сенатор Волш вніс резолюцію, щоби його викинути зі сенату. Над сею справою буде тепер довга дискусія, в якій, як сподіються, забере голос самий Нюмен, котрий приготовав уже собі довшу промову в своїй обороні. Так як тепер обчисляють симпатиків та ворогів Нюмена, сторонники Нюмена не можуть бути певні більшости в його користь.

Сенатор Нюмен кандидував на сенатора проти Форда.

ПРИРОДНА СМЕРТЬ ЧИ УБИЙСТВО?

Поліція місточка Вайнленд, в стейті Ню Джерзі, має до розвязання тяжке питаннє. Сими днями найдено в сім місті 60-літну старушку Чарлотт Даддлей без життя в її домі. Поліція думала з початку, що старушка померла природною смертю, але коли оглянула її хату і переконалася, що в хаті не лишився ані зломаний цент, справа стала її підозрілою. Сусіди небіжки, правда, не уважали її богатою, але все таки вони припускали з поліцією, що женщина мала́ би що найменче дещо дрібних гроший на біжучі видатки. Коли приглянулися близше тілові померлої, відкрили, що її лице та решта тіла була вкрита шрамами немовби від якихсь побоїв. В хаті не найдено ніякого оружія, яким можна би завдати ті рани. Поліція припускає, що померша впала жертвою рабунковго нападу зі сторони якогось волоцюги.

ЗАСУД НА АРЕШТ ЗА НЕОПАЛЮВАННЕ КОМНАТ.

Міський суд в Ню Йорку засудив на пять днів арешту в міській вязниці Маріяна Марсаліні, аґента одного три-родинного дому в нюйорській дільниці Бронкс. Засуд видано за те, що аґент не давав льокаторам (комірникам) тільки тепла, як приписує нюйорський стейтовий закон про наємні мешкання. На скаргу льокаторів до мешкання зайшов інспектор уряду здоровля і переконався, що місто огрівати хати до 65 степенів Фаренгайта, як каже закон, огрівав лише до 50 степенів, а в одним мешканню, де було троє малих дітий, найдено навіть температуру 25 степенів (себто понизше точки замерзання води). За те, що через недбалство аґента терпіли діти, суддя не хотів недбалюхови замінити кари на ґривну, але казав йому відсидіти цілу кару в арешті.

ЗНОВ ОТВОРЕНО НІМЕЦЬКИЙ КОНЗУЛЯТ.

В місті Ню Йорку отворено назад німецький конзулят, що був замкнений від дня 1917. року, коли Злучені Держави виповіли війну Німеччині. Уряд находиться на 11. Бродвей, а конзулем є др. Еріх Краске, котрий лагодиться заступати німецьку републику у Вашінґтоні.

НОВИЙ КАНАДИЙСЬКИЙ ГРІШ.

Канада має завести нову 5-центову монету. Має вона виглядати як американський „нікел". Давню монету тої самої вартости критиковано за те, що вона виглядала як 10-центова монета так, що їх тяжко було відріжнити.

АРЕШТОВАННЄ ЗА КРАДІЖ ДОЛЯРІВ У ЛЬВОВІ.

Юлія Дунаєвська, при ул. Личаківській, дістала з Америки лист, в якому мали бути доляри, як це заповідав в попередньому листі її син. Вище згадана дістала дійсно лист, але без долярів. На донесення пошкодованої зараджено ревізію у листаря Шкварка і найдено у нього 20 долярів і один фунт штерлінґів. Арештований листар признався, що всі листи розпечатував і забирав доляри.

ГОСПОДАРСЬКИЙ СТАН У ЛАТВІЇ.

О. Е. подає із Риги: Звижка курса латвійського рубля зробила для місцевої промисловости конкуренцію з чужими товарами майже неможливою. Експорта також нема, через те цілий ряд підприємств замкнувся, а багато працює лише 2—3 дні на тиждень. Декілька промисловців лісом перестали виплачувати по рахункам гроші. Щоби попередити загострення кризи, промисловці звернулися до міністерства фінансів із проханням побільшити ввозні мита і поменшити експортові побори.

Торговля перебуває також у критичному стані. Ряд чужинців-торговців припинили свої операції, а инші лагодяться до ліквідації.

БОЛЬШЕВИКИ ПРО СВОЮ БЮРОКРАТІЮ.

В ч. 503 „Одесск-их Извєстій" надруковано статтю, яка закликає до боротьби з совєтським бюрократизмом. Газета пише: „Треба затратити величезну кількість енерґії і часу, пройти десятки раз через одні й тіж інституції, перетерпіти силу митарств і неприємностей для того, щоби одержати що-небудь в опродкомгубі".

„Урядничий дух пройшов у стіни наших партійних організацій. Селяне виходять із них, стративши останню надію добитися помочі, незадоволенні й злістні. У філіях СНХ. цього часу панує такий хаос, наче вони вчора утворились і лекше верблюдові пройти через вушко голки, ніж заводу або фабриці вчасно одержати із складу СНХ. потрібні йому речі або інструменти.

Затхла атмосфера канцелярщини починає проходити і в народжуючіся кооперативні органи. Це може забити справу з самого початку, загроза дуже реальна".

ГОСПОДАРСЬКА РУЇНА ПОЛЬЩІ.

Краківська польська газета „Нова Реформа" з 25. падолиста 1921, містить передовицю про господарське положенне Польщі і стверджує, що звишка польської марки положенне скорше погіршила ніж поліпшила. У всіх галузях польського промислу панує великий застій, фабрики масово застановляють роботу (в самій Лодзі замкнено 180 фабрик), безробіттє прибирає застрашаючі фарми. Ціни найпотрібнійших средств консуму не лиш не впали, але навіть ще пійшли в гору, як наприклад средства проживи. Також не змінилась інфляція паперового гроша. В жовтні друковано денно 1 міліярд, а тепер 1.114 міліонів, бо треба давати матеріяльну поміч підупадаючому промислови.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС В ТОМАШЕВІ, НА ХОЛМЩИНІ.

Вся Томашівщина перенята жахом від часу, як розпочалося слідство проти Панька Щутовського, Тшесньовського, Мирона Корнила, Вальчука, Кравчука, Щураби, Щурина, Олійника, Молота, Марчука, Кожана, Світухи, Труся, Піянки, Грицики, Остапчука, Блащука, Анни Адамської, сотника Кіцінського, Мищука, Чопа, Піляща, Михаяка, Троця, Ґана, Маринчука і инших.

Усім закидують злочин головної зради за це, що в часі большевицької влади вони повнили ріжні обовязки по виборі населення. По тримісячному побуті арештах і випущено на волю за високі кавції і тепер їх судять звільної стопи.

Слідство же закінчилося і населення жде нетерпеливо вироку, який має видати суд в Замостю.

НА АЛІЯНТСЬКІЙ НАЙВИСШІЙ РАДІ В КАН ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКИЙ СОЮЗ

КАН, Франція, 9. січня. — Британський премієр Лойд Джордж виготовив проєкт англійсько-французького договору, якого відписи вислав телєґрафічно всім членам британського міністерського кабінету до затвердження.

Він предложить сей плян завтра (у второк) вечір французькому премієрови Бріянови. Тоді теж буде плян британсько-французького договору поданий до прилюдного відома.

Кажуть, що плян договору, який зладив Лойд Джордж, є задоволяючий для Франції, але всетаки і Бріян зладив також свій плян, який предложить на сесії Найвисшої Ради.

Головно юметою договору є взаїмна оборона на випадок війни. Се найважнійше для Франції, бо вона за всяку ціну хоче мати запоруку незайманости свого краю і послідстий. Тепер виринає питаннє, чи як Велика Британія приїме на себе таке зобовязанне, то також мають його приняти на себе і доміниї британської спілки.

Другою метою договору є спільні заходи для доведення до економічної фінансової і політичної рівноваги в Европі.

НІМЕЦЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ПОЇХАЛА НА АЛІЯНТСЬКУ НАЙВИСШУ РАДУ.

БЕРЛІН, 9. січня. — Нині виїхала до Кан, у Франції, німецька делеґація, яка має вияснити аліянтам економічні відносини в Німеччині і те, чи і скільки вона може платити аліянтам воєнного відшкодовання.

Др. Дернбурґ, який давнійше був німецьким кольоніяльним міністром, каже, що Німеччина не може платити наложеного на неї воєнного відшкодовання. Він каже, що такого відшкодовання не могла би платити й Велика Британія, а коли воно спало на Францію, то вона сейчас збанкротувала би.

ЛЕНІН ХОЧЕ ЇХАТИ НА АЛІЯНТСЬКУ ЕКОНОМІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ В ҐЕНУЇ, В ІТАЛІЇ.

ЛОНДОН, 9. січня. — Тут урядово оголошують, що Микола Ленін приняв запрошеннє аліянтської Найвисшої Ради на конференцію, яка має бути в марті с. р. в Ґенуї, в Італії, для вирішення економічних питань Европи.

Ленін прибуде сам на сю конференцію, якщо становище в Росії йому на се позволить. На перешкоді Ленінови може стати криза ізза голоднечі в Росії.

УГОРЩИНА І БОЛГАРІЯ РАДО ПРИЙМАЄ ЗАПРОШЕННЄ НА АЛІЯНТСЬКУ ЕКОНОМІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини (Мадярщини), 9. січня. — Угорський міністер заграничних справ Панфі заявив, що Угорщина радо візьме участь в аліянтській економічній конференції в Ґенуї, в Італії, і сподіваеться, що се буде перша нагода зломити той ворожий ланцюх, яким обвела Угорщину „мала антанта" (Чехословаччина, Румунія, Югославія).

СОФІЯ, столиця Болгарії, 8. січня. — Болгарський міністер скарбу заявив, що Болгарія радо приїме участь в міжнародній господарській конференції, яку скликують в марті аліянти. Болгарія, казав він, хоче вигвигнути на сій конференції питанне про міжнародний кредит і відкладенне сплати воєнних відшкодовань аліянтам.

ДАЛЬШІ ЛЯЦКІ АРЕШТИ І РОЗБОЇ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ, 11. грудня, 1921. — В українській школі імени Шевченка у Львові польська поліція перевела трус. Переведено трус також в українському Академічному Домі. В звязку з тими трусами арештовано цілий ряд осіб.

ЛЬВІВ, 12. грудня, 1921. — Підчас викладів на педагогічних курсах, уладжених Українським Педагогічним Товариством в школі ім. Т. Шевченка, до салі вдерлось двох поліціянтів з баґнетами і офіцир з револьвером. Останній закомандував „Ренци до гури". Численна авдиторія складалась переважно з жінок-учительок українських приватних шкіл і лише з кількох мущин. Аґенти поліції переглядали у всіх особисті документи, списували імена й адреси. Підчас сеї процедури заборонили розмовляти і... мсіятись. Арештовано 3 учительки. Поліція допитувалась, що се за „університетські виклади".

Педагогічні курси У. П. Т-ва в свій час були дозволені львівською поліцією і про день і місце викладів публікувалось навіть в газетах.

В неділю, 11. грудня, 1921, переведено богато трусів поміж Українцями. Між іншим у д-ра Ів. Крипякевича, проф. К. Студинського, д-ра І. Брика. Арештовано знову кількох студентів.

ІРЛЯНДІЯ ХВИЛЕВО БЕЗ ПРАВИТЕЛЬСТВА.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 9. січня. — Ірляндський революційний парлямент (двол ерін) повалив сьогодні двома голосами більшости внесенне на поновний вибір Імона де Валери президентом „Ірляндської републики".

Потім правительство Валери уступило. Тепер нема в Ірляндії правительства. Але є заходи, щоби утворити тимчасову екзекутиву, яка перебрала би власть від Великої Британії в імени „Ірляндської Вільної Держави".

Майкел Колинс поставив в парляменті внесенне, щоби поручено таку місію Артурови Ґрифитови.

ПРОТЕСТИ ДО НАЙВИСШОЇ РАДИ.

З деяких громад ми вже одержали повідомлення про висланнє протестів каблями до аліянтської Найвисшої Ради проти продовжування польської неволі і розбоїв в українській Галичині.

Сподіємось, що другі громади вишлють протести в сих днях.

Каблеграми посилати за половину ціни.

В уложенню протестів може помогти Українське Інформаційне Бюро в Ню Йорку (Ukrainian Information Bureau, 30 E. Seventh Street, New York City).

Адресувати каблеграми так:

Allied Supreme Council, Cannes, France.

Про висилку протестів просимо повідомити нашу редакцію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

МОСКОВСЬКО-ФРАНЦУСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

Кореспондент одної анґлійської ґазети з Лондону, висланий спеціяльно до Росії для приглянення політичній ситуації, приніс з подорожі дуже цікаві вістки. Інакше й не можна назвати спостереження сього кореспондента, що симпатії московських большевиків мали послідними часами відвернутися від Анґлії, а схилитися до Франції.

Франція, на думку сього кореспондента, уважалася ворогом московських большевиків так довго, як довго вона помагала ріжним цареславним ґенералам та другим недобиткам старого російського імперіялізму воювати московських большевиків. З хвилею, однак, як Франція покинула сю політику, переконана про неможливість насильного привернення заграничною помочю російського царя, з тою хвилею большевики почали щораз більше покидати своє вороже становище супроти Франції. Большевики побачили, що вони можуть мати у французькій буржуазії дійсного приятеля.

Основою всякого політичного зближення являється спільність інтересів. Власне така спільність інтересів існує. Франція потребує на сході від Німеччини могучої держави, яка на случай німецько-французької війни напалаби Німеччину зі сходу. Польща в тій ролі Франції не богато помоглаби, бо національна Польща булаби сильною внутрішно, але слабою зовнішно, а імперіялістична Польща булаби нібито сильною назовні, а слабою навні. Переконавшися, що великої потіхи зі свого політичного вишкробка не діждеться, Франція відвертається поволи від Польщі і починає знов будувати свої політичні пляни довкола російської імперії. Колиб так Франції вдалося відбудувати сконсолідовану, ціпку, обєднану стару Росію, хочби навіть без кількох країв, то така Росія моглаби колись дуже придатися на случай якогось клопоту з ненависним Німцем. Ось тут якраз сходиться стремлінне французької буржуазії з імперіялістичними стремліннями московських большевиків до відбудовання єдиної, неділимої Росії.

Другою спільною точкою французько-московського зближення моглаби бути суперечність інтересів Франції і Росії, з одного боку, та Анґлії, з другого. Французько-анґлійська ворожнеча має уже століття. Хоч притихла вона була на час війни, та по війні вона вибухла з двоєною силою. По всему просто світі анґлійська політика та французька політика перехрещуються. Мимо зусиль анґлійських дипльоматів ворожнеча Франції до Анґлії не зменчається, але росте. З другого боку, як каже згаданий анґлійський кореспондент, росте ворожнеча до Анґлії зі сторони московських націоналістів-большевиків. Мимо обіцянок, даних Анґлії, Москалі не перестали ворохобити в Індії, щоби вирвати її зпід впливу Анґлії та дістати її під московський чобіт. І в инчих околицях інтереси анґлійської та російської імперій не покриваються і підривають можливість російсько-анґлійського зближення. Запал московських большевиків до Анґлії слабне щораз більше, а на його місце наростає приязнь до ворогів Анґлії, до правителів Франції.

Колиб се зближення дійсно затвердилося, то політика Европи дісталаби новий оборот. Відчулиб очивидно його наперед ті народи, що згідно з плянами французької буржуазії та московських імперіялістів малиби стати погноєм для розросту великої російської імперії. Ще найменче з усіх потерпілиби Поляки. Правда, їм відобралиби відай право панувати над непольськими народами на сході Польщі, але відобрання сього права не можна назвати кривдою для Польщі. Вона навіть моглаби дещо заробити на посередництві межи Францією та Росією. Анґлійський кореспондент навіть каже, що Польща уже навіть робить якісь заходи в тім напрямі. Тому большевицького представника у Варшаві Карахана мали недавно приймати у Варшаві на причуд чемно. Польща всіми силами старається доказати Росії свою прихильність; українські повстанці не то що не дістають ніякої помочі від Польщі (як се пишуть московські аґенти в Америці), але, що більше, Польща видає в руки большевиків усіх повстанців, що схоронилися на територію під польською окупацією. В той спосіб Польща має старатися зискати собі на будуче ринок для своїх фабричних виробів.

Зате другі народи бувшої Росії, навіть вирвавшися зпід польської корміги, не будуть тішитися самостійностю. Після французько-московських плянів малиби вони назад вернутися в російський котел та варитися на юшку для московських панів. Та й не лишень вони. Злука Франції, Польщі та Росії ґрозилаби поважною небезпекою цілій Европі. Ні один нарід Европи не бувби певний своєї свободи, національної ані економічної, якби зі собою обєдналися в одну жандармську спілку три, під теперішню пору найбільше безоглядні шовіністи Европи.

Чи дійде до дійсного зложення сеї ґільтайської трійки, тепер сказати трудно. Сама націоналістична загорілість нових спільників дуже легко може довести до зірвання нового братання. Хоч Польща, Франція та Росія при належитім погодженню своїх амбіцій моглиби кожда користати зі згоди, але межи ними існують такі суперечности, які легко можуть розбити згоду. Тому можна сподіватися, що ворожба анґлійського кореспондента мимо усіх старань французької буржуазії та московських комісарів не поведеться і Европа вийде зі сеї змови ціло, як виходить ціло комора, до котрої рівночасно вибралося кількох злодіїв.

„НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЄ НА СХОДІ ЕВРОПИ".

Надзвичайне і цікаве і хосенне діло почав Укр. Гр. Комітет у Празі. Се діло вияснення поглядів на життєві справи Сходу Европи, де рішиться також доля українського народу, Укр. Пресове бюро оповіщує про се що слідує:

Дня 14. падолиста доходами Українського Громадського (повинно бути: Громадянського) Комітету в Ч. С. Р. роспочато в Празі прилюдну диспуту на тему: „Національне питаннє на Сході Европи", в якій беруть участь видатні громадянські діячі Білорусії, Грузії, Дону, Кубані, Росії, Тереку й України.

Диспута викликала велике зацікавленнє в широких колах української, російської й инчої еміґрації в Празі. На диспут прибуло більше 800 слухачів, які не могли вміститься в призначеній на те салі й почасти мусіли повернуться до дому або стояти в сінях.

У вступному слові гром. Григоріїв, укр. с. р. вияснив, що національне почуття є інстинктивним стремлінням народніх мас до того, щоби способом племінного та державного обєднання здобути можливість самостійного керування своєю долею і попри це стремління до самостійного керування як вищої запоруки самоохорони, нераз розриває однородно племінні держави, коли вони не вдовольняють пориву до самостійности (Анґлійці й Америка), або обєднує племінно ріжнородні маси в один державний орґанізм, коли таке обєднання ґарантує самостійність. (Швайцарія). Далі він навів приклади з історії, як національне почуття пхало й пхає людство до індивідуалізації захисту інтересів окремих гуртувань людства, звязаних повними спільними інтересами і як воно в боротьбі за ту індивідуалізацію на підставі племінних, ґеографічних чи економічних обєднань потрясало весь час великими державами і нераз всупереч можновладцям світа одривало ті чи инші народні гуртування від других (напр. Італія відірвалась від Австрії, Бельґія від Голяндії всупереч постановам „святого" Союзу тогочасної Антанти). Нарешті звернув увагу на необхідність уважного освітлення цього могутнього національного руху та використання в тій цілі сприятливих умов, які складалися в Празі (де перебуває богато провідників ріжних народніх рухів Сходу Европи) для спільного обміркування тих можливостей, якіб могли заспокоїти національне почуття всіх народів Сходу Европи й утворити між ними добросусідські відносини. **Почалася дискусія:**

Гуревич (б. міністер Уфимської Директорії, С.-Р.) сказав:

„Я говорю особисто, але гадаю, що висловлю думки більшости російської демократії, яка думає про розвязання національного питання на Сході Европи, так як я. Ще з початку війни проголошено гасло самоозначення. Але царське правительство було нездібне розвязати національну справу. В часи першої революції (1905) народи бувшої Росії не ставили питання в такій площині, як тепер. Тоді не повставало питання про орґанізацію самостійних держав. Навіть такі народи, як польський, стояли на ґрунті співжиття з Росією — на ґрунті Федерації. Тільки тодішня неуміла політика царського уряду розвинула пізніщі відосередні стремління, які бачимо тепер. Частина московської демократії (особливо демократії соціялістичної) виразно заняла в національнім питанню становище Федерації, і вже в самому початку революції Тимчасовий Уряд проголосив цей принцип.

Та самі заяви, розуміється, не могли задовольнити національних бажань нарадів бувшої Росії. Але порукою тому, що заяви російської демократії були щирі служать деякі конкретні, законодавчого характеру, розширення автономії Фінляндії, самоуправа Естонії і, Латвії, які пороблені були Тимчасовим Урядом. Тимчасовий Уряд не був компетентний вирішати національні проблеми, а чекав волі народів, висловленої на установших зборах. Крім того і в окремих народів не було відповідних орґанів, уповноважених вирішувати ту чи инчу форму державного будівництва. Через це все російська революція не змогла вирішити національного питання, а дальший розвиток подій припинив працю Тимчасового Уряду. Таким чином до роспаду Росії спричинилася не стільки централістична політика Тимчасового Уряду, скільки неуспіх самої революції. З другого боку большевики проголосили гасло самоопреділення народів, котре відповідало бажанням народів бувшої Росії. Тим вони створили серед бувших поневолених народів такий психольоґічний ґрунт, який поміг їм запанувати в Росії. **Але большевики в форму самоозначення вкладали зовсім инчий зміст, ніж поневолені народи.** І ця невідповідність змісту до форми знов викликала відосереедні стремління народів, серед яких зміцнила воля до державної незалежности. При вирішенню справ Сходу Европи треба мати на увазі, що будова старої Росії відбувалась не тільки шляхом завойовань, а й обеднання нашій, котрі в боротьбі за істнування, керуючись інстинктом самоохорони, пішли під захист Росії, в бік найменшої небезпеки. І не помилились! **Бо стара самодержавна Росія навіть нездатна була їх засімілювати.**

І тепер перед небезпекою опинитися в положенню кольоній для західно европейського капіталу, всі народи Сходу Европи, а може Евразії,*) повинні в якийсь спосіб обєднатися але ні в якім разі не з примусу. Всі кола російської демократії визнають вже необхідність перебудови Росії на федеративних підставах. Але механічного обєднання, про яке думають монархісти, говорячи навіть про автономію „окраіни" не повинно бути. Федерація можлива лише, як вияв свобідної волі націй, без примусу з боку.

Подумає дехто, чи не є ці заяви демократії тільки тактичним кроком, бо, як бачимо, говорять про автономії навіть монархісти. Чи не є це заяви, які, легко сказані, будуть легко й забуті. **Дійсно небезпека поневолення під фірмою федерації есть.** Але тому треба протиставити і здійснити виразно зазначене право на самоозначення.

На користь обєднання говорити не тільки історичні та племенні інтереси, а головно економічні інтереси, центром яких як і басейном нової, будучої культури буде **Тихий Океан і Сибір.** Боротьба за вільні простори Сибіру наповняти-ме всю будучу історію держав і народів, які оточують Тихий Океан. Там будуть перехрещуватися інтереси великих держав: Америки, Японії, Китаю і ин. Слабий розвиток промислу серед народів Сходу не зможе стати проти економічної, капіталістичної інтервенції, подібної до вмішування Антанти в справі Польщі, від самостійности якої залишилася тільки назва. В цілях міждержавних конфліктів і постійного тертя на території б. Росії (війни, митні перешкоди) треба шукати нових форм обєднання, може навіть таких, яких сучасне правознавство не передбачає. Тут відкрите чисте поле для нової державної творчости.

На користь обєднання окремих частин у свобідну федерацію промовляє і широка можливість приложення своїх сил на широких просторах б. Росії поза межами своїх національних кордонів. Ми мусимо всі прагнути до обєднання, бо це є ціль людства, тенденції якого ми спостерігаємо навіть в буржуазно - націоналістичному світі, а саме в шуканні вищих форм міждержавного обєднання, напр. ріжні конґреси, міжнародні трибунали, ліґа націй і т. и. А суверенність именно ставить межі як для національної так і для індивідуальної волі народів з метою здійснення вищих форм співжиття народів, одною з яких есть федерація. **Во імя цего всего варто поступиться формальною самостійністю.** Варто бояться не федерації з Росією, а її сепаратизму, окремішности, які загрожують тим, що величезні простори Сибіру опиняться в монопольному користуванні самої Великої Росії.

У вільній федерації Сходу Европи, а може Евразії, ми бачимо розвязання національної проблеми Сходу Европи.

Шлях до федерації ми вбачаємо не в законодатному актові, а в свобідній договорній згоді, яка може бути встановлена кожним народом через свої власні Установчі Збори, або плебісцитом тих народів, які або вже уконстатувалися, як окремі держави, або виразно і вільно виявляють волю до самостійного життя.

М. Шаповал (б. міністр зем. спр. У. Н. Р. за Директорії в Києві, у. с.-р.) говорив так:

При спробах порішення Східно-европейської проблеми борються два прінціпи: право народів на самоозначення (поневоленими народами) і поняття про Росію, як орґанічну єдність; захищають його тільки Росіяни всіх ідеольоґічних груп (се так звана „орґанічна територія", котра не має нічого спільного з орґанічною теорією в соціольоґії, а є своєрідним плодом російського великодержавного (імперіялістичного) думання.

М. Ю. Шаповал відкидає теорію орґанічної єдности бувшої Росії насамперед з історичної точки погляду, **бо Росія творилась тільки війнами,** які з 16 віку повели Москалі завоювавши Сибір і всі инші народи. Хоч Україна й Грузія прилучились до Росії по договору, як самостійні держави, **але їх свободу Росія знищила насильно,** так що їх треба вважати за завойовані. Велике враження роблять подані факти, що за 200 літ, 17—18 ст., Росія мала мирних 71 і дві третих років, а военних 128 і одну трету років, причім, 33 війни зовнішних і 2 внутрішних, на своїй теріторії тільки 6 війн, а инші на чужій. З 128 і одна трета років війни 101 років (22 війни) припадає за здобуття чужих теріторій!

Ніякого „орґанізму" нема в цьому, бо такі орґанізми звявляються і зникають. Бувша Росія не є орґанізмом з погляду соціяльно-економічного, ґеоґрафічного, стратеґічного, комунікаційного і культурного. „Орґанічна теорія" витворена російськими царями, бюрократами й поміщиками і підхоплена навіть соціялістами і комуністами. Російська культурна свідомість трьох головних фаз (ідея третього Риму, культурний месіянізм, орґанічна теорія, і комунізм), є по суті ідеольоґією великодержавництва (імперіялізму) російського.

Змістом цієї ідеольоґії є бажання визискувати чужі народи, їх природні добра, їх працю і силу для мілітарного вжитку, для експорту російської інтеліґенції з метою денаціоналізації народів і поширення цієї експльоаторської експанзії на всі більші простори з метою визиску, одержання всіх користей, які докладчик називає кольоніяльною рентою. Проти цієї ідеольоґії завойовництва і визиску повстає прінціп самоозначення (визволення) народі і права їх, творити свої держави.

Конкретним змістом цього прінціпу є визволення людини і її праці від визиску, а тому він є культурним, поступовим прінціпом людської історії.

Народи б. Росії стали до боротьби за визволення і з цього шляху не звернуть, доки не досягнуть мети: орґанізації своїх незалежних від Росії держав. Без переведення в життя прінціпу самостійности, визволення народів неможливе. Ввітовий суспільно-господарський розвиток, а особливо зріст густоти населення веде народи до зближення. Воно не минуче. Докладчик, як соціяліст революціонер поділює федералістичний ідеал Драгоманова, але думає; що здійснення федерацій і конфедерацій взагалі можливе тільки між самостійними народами. До Східньоевропейської (а не російської) федерації народи можуть прийти **тільки через фазу самостійности** і по своїй власній волі, коли переконаються, що федерація не загрожує їм національною неволею.

Теорія „орґанічної" єдности Росії се фікція. Тому Україна, Білорусь, козацькі, кавказькі, надбалтійські, Сібір і инші республіки повинні стати самостійними цілком. Питання федерації вони рішать тоді, коли це буде їм потрібно.

Східно-Европейське питання є не російським, а справою народів Східної Европи. Проблема Великої Росії є фактично проблемою Великоросії, тому форму співжиття на Сході Европи рішать всі народи по згоді. До цього треба стреміти. Спільний інтерес аґрарних народів у боротьбі проти західньо-европейського імперіялізму. Коли Росія відмовиться від великодержавництва, вона може стати членом вільної спілки народів Східної Европи і другом України, бо тільки самостійна Україна може бути другом і братом Росії; поневолена-ж вона обовязково буде ворогом, а ворог, невільник, раб, не має підстав симпатизувати. При першій нагоді Україна зрадить і зруйнує Росію. Це право невольника. Коли Росія зрозуміє це, то вибере друга Україну самостійну, а Україна лише Росії-другови віддасть свою **першу любов.** Тоді в Союзі вільних народів Східна Европа протистане проти всяких імперіялізмів, якноситель вищого типу життя й культури...

На тім дискусію покищо перервано. Але вже з неї ясно видно дві річи: 1) Що представники російського способу думання мало навчилися з розбиття Росії, 2) що українські діячі напрямку, якого представником есть д. Микита Шаповал, хоч навчилися більше, але ще можуть говорити про „першу любов", яку Україна може дати комунебудь зі своїх сусідів...

Річ ясна, що спосіб думання й почування д. Гуревича, б. міністра Уфимської Директорії (не треба її мішати з Директорією У. Н. Р.!) — в своїй глибині завойовницький (імперіялістичний), хоч п. міністер старається закрити це ріжними ґарними теоріями. Він старається переконати представників і провідників инших народів б. Росії, що суверенність (повна незалежність) їх національних держав булаб — обмеженням (!) волі тих народів! Інакшими словами — пробує переконати бувших невольників, що кайдани це „властиво" добра річ: мовляв з кайданими на ногах не будеш за скоро бігати й не поломиш собі ніг... А ще крім того дістанеш смачний шматок на Сибірі і т. п.

На загал слушно відповідав йому д. Шаповал. Але і з його відповіди видно, що він щойно вступив на послідний шлях думки про національну державу. Він іще думає, що яка не будь державна нація, яка панувала над иншими, може взагалі „вибирати" напрям своєї дальшої політики. Тимчасом так абсолютно не есть. Кожда пануюча нація б е з в и ї м к у жде на найменшу нагоду, щоби знов загарбати й поневолити землю тих народів, над якими вона вже раз панувала. Вона жде на сприяючу хвилю нераз сотки літ. **Вона не позбувається свого грабіжницького замислу навіть тоді, коли сама попадає в чужу неволю.** Ніякий погром, ніяке нещастя не навчить пануючої нації ніколи — зректися **щиро** того, що вона раз посідала. Це закон природи такої самої сили й незмінности як фізичний закон, що наказує плисти воді згори на долину а не навпаки.

Що воно єсть так а не інакше, на це маємо в історії й сучасности безліч доказів (а ні одного проти цего!). І так наша сусідка Польща, що сама довго волочила кайдани в російській тюрмі, не забула того, що колись посідала чужі землі на сході. І як тільки лучилася їй сприяюча хвиля, вона зараз кинулася на схід, щоби знов поневолювати ті самі народи. Кинулася на грабіж, хоч у своїм нутрі вона тяжко хора! Чиж можна думати, що в Польщі нема розумних політиків, які бачать усю небезпеку такого поведення? Ні! Там є розумні політики, які ясно бачать, що з того може вийти. Але вони **не всилі** зломити природний закон таксамо, як ніхто не всилі приневолити ріку, щоби вона плила від уста до жерел, а не навпаки.

Зовсім подібну появу бачили ми й у російській душі — бачили власними очима. Коли Денікін (який уважав большевиків смертельними ворогами Росії) вирушив на завойованнє Росії, то хоч уже почали на нього натискати большевики, він — передовсім роздавив у к р а ї н с ь к у армію (яка також боролась проти большевиків). І сам скоренько потім був роздавлений. Він очевидно також ділав по природному законови нації — й не міг інакше ділати. Сей момент, у якім проявився дух російської нації, хоч як він коротко тривав, вчить ясно того самого, чого вчить нас польський відроджений імперіялізм.

Правда, є народи, які були завойовницькі, а тепер перестали ними бути. До таких народів належать нпр. **Шведи.** Одначе те, що вони успокоїлися, тільки підтверджує правдивість закона, який я вище представив: успокоїлися Шведи не під впливом теорії, не під впливом оферованої їм першої, чи другої любови, — тільки тоді, коли **зломано** їх силу й завойовницьку грабіжність. І не скорше успокоїлися старий Рим і стара Греція, старий Єгипет і стара Ассирія, старий Вавилон і старий завойовницький Китай і стара Туреччина. На це, щоби всі ті завойовницькі держави успокоїлися, мусіли нарости нові сили у їх сусідів, які зломили їх розмах, зломили основно й на завше. А щоби такі сили у нас наросли, на це треба м. и. того, щоби провідники поневолених народів мали ясні погляди на невмолимі закони господарського й політичного відношення народу до народу. Бо хто раз повірить у можність першої чи другої любови, той послідовно піде на уступки. І наперед поступиться „формальною самостійністю" (як радить зробити Гуревич), а в слід за тим уже **мусіти-ме** поступатися також фактичною самостійністю, — схоче, чи не схоче. А кінець буде напевно такий, що по ріжних експеріментах стане невольником у власній хаті. **Проти цеї страшної долі є тільки оден спосіб: безоглядна боротьба з фезичним винищуванням наїзників на своїй землі та зі зломанням їх сили в їх власнім нутрі.** Це і тільки це мусить бути **ідеалом** поневолених народів. Інакше вони все будуть поневолені.

Др. Осип Назарук.

*) Се в публістиці розмірно новий політичний термін на означення европейських і азійських країв, які мають спільні інтереси. — О. Н.

ПАРОПЛАВИ „БРАБАНТІЯ" І „ЛІМБУРГІЯ".

Американська Корабельна й Торговельна Корпорація (The American Ship & Commerce Corporation), якої головою є В. А. Гарріман, оповістила нині, що вона закупила від компанії „Роял Голланд Ллойд" два знані пасажирські пароплави, „Брабантія" і „Лімбурґія", з яких кождий має по 20.000 тон містоти. Оба сі пароплави передасться сейчас під американський прапор і вони курсувати-муть на Північнім Атлянтику. Назви їх будуть змінені і се оповіститься пізнійше.

„Брабантія" і „Лімбурґія" були побудовані в Німеччині, для лінії „Гамбург-Амерікан". Коли їх построювано, саме тоді вибухла війна. З тої причини їх будова була здержана, а докінчено її щойно в 1920 році. Ще заки вони були викінчені, продано їх компанії „Роял Голланд Ллойд", під стягом якої вони розпочали свою службу.

„Роял Голланд Лайн" оперувала тими пароплавами між портами европейськими і Полудневою Америкою. Недавно тому компанія Гаррімана закупила оба названі кораблі для американської купецької маринарки.

Американська Корабельна й Торговельна Корпорація приспособила оба ті пароплави до смаку подорожних по Північним Атлянтику і поробила всякі можливі вигоди для пасажирів.

Вони під загальним оглядом є подібні до иных пароплавів, але ріжняться трохи в подробицях. „Брабантія" є 596 стіп довга, 72.3 стіп широка і 40.2 стіп глибока; „Лімбурґія" має 592 стопи довжини, 72.3 стіп ширини і 39.7 стіп глибокости. Оба пароплави є опалювані нафтою, мають по три шруби і по 17.5 вузлів швидкости. На них поміститься около 400 пасажирів першої кляси, 260 другої кляси і 900 третої кляси.

Вони курсувати-муть поміж Ню Йорком і Гамбурґом, а будуть задержуватися в Каналових портах французьких і анґлійських. На них повівати-ме домовий стяг Злучених Американських Ліній.

ЧАСОПИСЬ „УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА" У ВАРШАВІ ВИХОДИТЬ ДАЛЬШЕ.

Недавно подали ми були вістку з Европи, що дневник „Українська Трибуна", який від 7 місяців виходить у Варшаві, перестав виходити.

Опісля дізнались ми з дальших чисел „Української Трибуни", що вона не перестає виходити але буде виходити дальше.

Редакція „Української Трибуни" пояснює, що продовжує видавництво на громадне домагання читачів. І се дійсно правда, бо з виказів жертв, які стали плисти на пресовий фонд „Української Трибуни", видно, що читачі сеї української ґазети на чужині занепокоїлись небезпекою її упадку і поспішили їй щедрими, як на тамошні відносини, жертвами на підпомогу. Кромі того часопись одержала позичку від богатших Українців і знова якийсь час може удержатись.

Се втішить кождого Українця, бо ми знаємо, що нині наші земляки з України і Галичини — се в Польщі вязні, а в других краях збігці. Їх десятки тисяч і **одинока між ними сполука — се українська ґазета.**

Ляшня заборонила українські ґазети на українській землі, в Галичині, в Холмщині і на Волині, отже добре, що бодай в Польщі, виходить українська ґазета ,яка виручує ту велику потребу єднання духового Українців у тяжку годину.

В дечому ми не годимося з політикою „Української Трибуни", особливо, як вона часом прихильно ставиться до політики Петлюри, — але загалом треба признати, що вона **держить український національний фронт;** виступає проти польської політики в Галичині, на Волині і Холмщині та приязно ставиться до визвольних змагань тих західних країв України. Кромі того треба признати, що „Українська Трибуна" є старанно редаґована і дуже богато подає ріжнородного змісту. Мова ґазети також чиста і старанна. Редаґують її Дніпрянці, але вони все мають щирі симпатії для Галичан.

Прикро Українцям хиба тільки се, що українська ґазета мусить **виходити в столиці такої Польщі, але се тільки хвилеве явище. По упадку московського** ярма на сході України і ляцького на заході се зміниться і українські ґазети не будуть виходити на чужині, а особливо в такій Польщі, але на рідній землі.

З уваги на те ми вважаємо, що українська громада тепер повинна до сеї ґазети поставитись прихильно.

Редакція „Української Трибуни" помістила **поклик до американських і канадійських Українців,** щоби помогли її підратувати в потребі.

Ми гадаємо, що вони повинні се зробити. Тим більше, що се можуть зробити **без ніякої жертви зі своєї сторони.** Вистарчить лише, аби американські і канадійські Українці стали передплатниками сеї ґазети. На місяць передплата виносить 1 доляр. За сей доляр читач дістане з Европи 26 чисел української ґазети, яка подає відомости з усіх українських земель, також з Галичини, і має богато визначних співробітників і кореспондентів. Значить, **ніхто не дає одного доляра ані даром або беззворотно, бо за свого доляра дістає добрий товар.**

Люди повинні читати не тільки одну ґазету, але більше, аби виробити собі всесторонні погляди про ріжні справи. Особливо такі ґазети повинні люди читати, де нема злоби, ненависти, зависти, мстивости, злости, пімсти і всяких „засад" нищення і руйновання, як то буває в большевицьких і напів большевицьких ґазетах в Америці, бо читачеви нема жадного хісна начитуватись щодня глупої людської злоби, злости і лайки. Такі „засади" є примічні хорим і пяним людям, а що за сенс читати паплянину хорих і пяних людий? Їх вимінають або дають до шпиталів, але не беруть до товариства на учителів і вождів.

Одначе, як в ґазеті пишуть люди із здоровим умом і з метою доброю, з метою будови, а не руйнації, то хотяйби ми з ними не годились, можемо їх ґазету читати і мати з неї користь.

Така гадка принялася в других культурних народів і тому слід би й Українцям пійти сим шляхом.

• • •

Отсе подаємо кілька слів з поклику „Української Трибуни" до американських Українців:

Дуже важко нам своїми власними силами підтримати рідну часопись, і гадаємо, що за нашими американськими друзями є в цій справі певний громадський обовязок. Коли всі ми є дійсними прибічниками спільного й дружнього національного фронту, то требаж нам це виявляти не лише словом, але й ділом. Оскільки може, еміґранська преса служить всьому українству, — так усе-ж українство мусить її й підтримувати. Що торкається американської преси, то чи може вона, заповнюючи свої сторінки нашим матеріялом, байдуже ставитись до нашого дальшого істнування? Коли ми корисні для неї, то чи не є її обовязком, а разом з тим і певним інтересом, бути корисною й нам? Адже платить вона ріжним інформаційним аґенціям, а чи має вона від тих аґенцій стільки користи, як від европейських еміґранських часописів?

З щирим захопленнєм ми читали, як чутливо поставилась американська еміґрація до заклику уряду З. У. Р. (уряду д-ра Петрушевича) про позичку і як швидко зібрала кольосальну, на наш тутешній маштаб, суму. А чиж преса не є першорядньою громадською і, коли хочете, то й національно-державною справою?

Наприкінці не можемо не згадати ще одного факта. Українське суспільство в Америці, а зокрема в Канаді, складається не з самих Галичан. Вони читають „Українську Трибуну" коли не безпосередньо, то в численних передруках всіх американських часописів. Дозволимо собі запитати цих читачів наших, чи відомо їм, в яких невимовно важких умовах істнує та ґазета, що постачає їм стільки відомостей про рідний край, про рідну справу? Хай знають вони, що ця ґазета може істнувати лише за їхньою підпомогою і хай не відкладають своєї посильної допомоги на довгий час. Кожда сотня долярів складає можливість для ґазети проістнувати зайвий тиждень, а тисяча долярів — це буджет ґазети на два місяці.

Маємо надію, що наші американські читачі зроблять з цього відповідні висновки і наших же американських колеґ ми просимо не відмовитись передрукувати в своїх часописях цю нашу статтю, або познайомити своїх читачів з її змістом.

ВРАЖІННЯ З ПОДОРОЖІ ПО ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНУ.

У середу 30 падолиста м. р. відбулись чергові сходини Української Громади в Берліні на яких численні гості мали нагоду вислухати цікавий доклад д-ра Сімовича. Власне це не був систематичний доклад, як вже зпочатку його зазначив сам промовець, а тільки балачка, збудована на особистих спостереженнях що переїздом побував у Галичині і довший час на Буковині і який крім власних спостережень мав нагоду поінформуватись від тамошніх людий. Зустріч з Волиняками та з Холмщаками також дала йому можливість довідатись і про положенне на цій частині Наддніпрянської України.

Щодо Галичини то для людини, яка не бачила її вже 7 літ, бє в очі назверхня польськість: українські написи усунено; мову українську висміюють; по адресі Українців навіть у ваґонах зелізниць можна почути лайку, яка не минає й колишнього уряду Західної України. Самі Поляки роблять ріжницю між Галичанами, яких інакше не величають, як гайдамаками, і Наддніпрянцями, що сидять по таборах, яких мають за людий культурних. Згадуючи про повстанне, хвалять „уряд", який післав людий за Збруч...

Атмосфера в Галичині дуже важка. Шпіонажа, провокація, тому обережність, потаємність, замовчуванне думок кидаються у вічі. Всі так мовити, прикусили язика.

Не дивлячись на се, у Львові приємно вражає, що культура українська не зникла, а навіть побільшуеться. Навіть помітний зріст приватних шкіл і курсів в околиці по маленьких місточках, які відвідуються дуже інтензивно дітьми, що день-у-день їздять до шкіл навіть зелізницею.

Чим далі на схід, тим настрій гірший, бо більш утисків, провокації; більш скупчено війск. Культурне життє тут ледви помітно. В Тернополі, який сим життєм не живе вже з 1914. р., воно ніяк не може стати на ноги. Просвіти сплять. Культурних робітників на село не пускають і коли нема місцевих робітників, то навіть читальні не зустрінеш на селі. Більш живійше йде робота драматичних товариств під проводом студентів. На вистави нарід йде навалом.

Село назверх з національного боку держиться дуже гарно. Чужинців, так званих Мазурів, що одержують через банк землю, селяни зустрічають непривітливо і до своїх громад не приймають.

Відношеннє до большевиків після їх візити змінилося з симпатичного на вороже. Сю ворожість викликали вони своєю господаркою і настановленєм комісарами людий зі сторони. І хоч селяни навчилися співати інтернаціонал, але та візита большевиків ослабила трохи ненависть до Польщі, про всю політику якої всі думають одно:

— Так довго не може бути; мусить змінитися і хоч як погано, але якось то буде.

Віра в красшу будучину Галичини не вмерла.

На Буковині справа виглядає гірше і ся сторона, як висловився промовець: „Богом і людьми забута". Тут противник поважнійший, який постарався про те, що вже з першої стації ся частина України, робить вражіннє не славянської, а румунської землі. Румуни завдяки невмінню Українців наладити якийсь порядок в часи австрійської революції і тодішньої анархії захватили Буковину в свої руки, навіть ту частину, яку спочатку віддавали Українцям, що не вміли її взяти, й почали господарювати по свому, запевняючи населеннє, що воно ніхто інший як зукраїнізовані румунські люди. Проти Українців вони повели політику інакшу ніж Поляки. Всім, хто хотів їхати чи на Велику чи на Наддністрянську Україну, вони дали навіть даремні поїзди; а потім зачинили кордон; решту інтеліґенції стероризували так, що вона й тепер абсолютно нічим не цікавиться. У селах — стан облоги і до села не можна виїхати без дозволу. Ніякої української орґанізації, що могла би обєднати інтеліґенцію, не має й том увсе залежить від румунської влади, яка не церемониться з Українцями і згубити службу діло просте. Школа — се перце, на що звернули Румуни увагу після свого захвату Буковини. Майже всі школи зрумунізовані, а вчителів Українців примушено вчити румунську мову. Про якесь право Українцям балакати не приходиться, бо, кажуть Румуни: „Ми маємо силу, а проти сили нічого не зробиш". До того ще й свої Українці допомагають ставлячи особисті інтереси на перше місце, й до всього підходячи з такого боку: „А що мені з того буде?" Але деякі факти в життю економічнім і в области відживаючої кооперації говорить за те, що ся безнадійність тимчасова.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ШВЕДСЬКО АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ НАБУЛА НОВИЙ ПОРТ НАСЛІДКОМ ПОСТІЙНО ЗБІЛЬШАЮЧОГОСЯ ПАСАЖИРСЬКОГО І ФРЕЙТОВОГО ІНТЕРЕСУ.

Популярна Шведсько Американська Лінія перенесла свій порт з доку 95 до доку 97 North River, New York City, при 57-ій улици Вест. Новий порт є два рази більший від старого.

Перший шиф який пристане в новім порті буде S. S. „STOCKHOLM", який приїде до Ню Йорку 22. січня, а відїде з Ню Йорку 31. січня о 12. годині вполудне. Від тепер шифи Шведсько Американської Лінії будуть відїзджати о 12. годині вполудне вмісто о 2. годині пополудни.

ЯК УЧИТЕЛЬ УЧИТЬ ДОБРЕ ДІТИ.

Учитель спитався школярів, на що є добрий полинь, а школярі відповіли, що на біль жолудка. А на що є корінця? Аби чистило кров. А на що є драбиночка? А на що ріпак? Школярі відповіли, що на лічення внутрішних слабостий. Котрі рослини суть ще лічничі. Школярі відповіли: Без сочистої редьки, борівок, гіркої кори і богато других. Маєте правду — сказав учитель. Збирайте собі їх і мочіть у вині, а се буде помагати Вам в кождій слабости. Школярі так і робили та пересвідчилися, що учитель має правду. Та хтож піде шукати тих рослин, коли вони не ростуть на однім місци тай не кождий пізнасть їх. Відтак по що ішов би їх шукати, коли з них приправляється вже давно знаменитий лік а се Босакове Лічниче Гірке Вино. Спродаєтьс в кождій аптиці або в кождій ліпшій ґросерни. Як що його би там не мали в Вашій околиці, пишіть собі просто до виробляючих: **Bosak Manufacturing Company, Scranton, Pa.** Памятайте, що се є найвиборнійший лік проти жолудкових слабостий, а послідовно пожиточним для цілої піддержки тіла, сили, бистрости і краси тілесної.

ДОПИСІ

КЛІВЛЕНД, О.

Поясненне в справі тутешної української громади.

В числі 299-тім „Свободи" (з 24. грудня 1921 р). в статті „Громада великий чоловік" подано звіт з громад, що зложили гроші на позичку національної оборонни галицького українського правительства, як також виказано громади, котрі дотепер нічим, або дуже малою квотою причинились до сеї позички. До тих послідних зачислено і громаду Клівленд, Огайо.

Я жию в Клівленді, знаю місцеві обставини добре і хочу подати поясненнє в справі нашої громади.

У нас позичка поступає добре. Дотепер Клівленд ще звіту з позички не дав. Наша громада ждала на приїзд д-ра Мишуги, котрий загостив до нас дня 25. грудня та промовляв на вічу. Віче відбулося в порядку і позичка дальше поступає. Дотепер зібрано около $1.700, але ми ще збірки не оголошуємо, доки не дійдемо до поважнійшої суми.

Клівленд стояв завсіди в народнім обовязку на однім з перших місць і я певний, що і сим разом не дасться завстидати. Кампанія на українські бонди ще не покінчена, тож і повного її образу подати не можна.

В тійсамій статті дещо пересолено щодо сили Клівленду. Там сказано, що Клівленд числить 12.000 Українців. Докладного числа Українців в Клівленді я не можу подати, але в приближенню скажу, що Клівленд в нинішну пору не досягає 6.000 Отже не 12.000, але 6.000, а з того половина таких, котрі або ворожо відносяться до українських бондів, або є несвідомі і погубилися то в польськім то в російськім народі. Люди, котрі стоять на ґрунті національнім українськім, поділені також і я є певний, що тут таких не більше як 2.000, котрі позичку раді би підперти, та безробітте звязало їм руки і помимо щирої волі богато зробити не є всилі. Але певна річ, що ті люди, щирі Українці, рук не заложили, а роблять що сила, аби Клівленд поставити межи першими громадами щодо українських бондів.

З поважаннєм,

Філемон Тарнавський.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданнє з другої половини 17-сотих років.

(Продовженнє). (14)

— Нас було двіста. До того ще й десять козаків гетьманців. Але сі песявіри стояли на боці і ані пальцем не кивнули в нашій обороні. Відай були в змові з Татарами.

— Отсе послідне збрехав, — промовив Полтавець, — бо ми при сій різні цілком не були. Ми тоді були в таборі Січовиків і про татарський напад нічого не знали. Все проче, що він розповів, то свята правда. Він з сего, Татарами вирізаного відділу московського. Я й пригадую собі його. Але се гірше для него.

— Чому? — спитав Батюк.

— Позвольте перетрусити його торбу. Може на се, що маю сказати, знайду які докази... Се його торба?

— Його, відповіли чабани.

Торба лежала коло звязаного. Полтавець висипав усе, що було в торбі, на траву. Був там кусень солонини, завинений в брудну онучку, кусень хліба, шкіра на підошви і пару инших дрібничок. З сих дрібничок Недоля вибрав і задержав в руці ручку від шаблі, видимо, насильно відломану.

— Не богато знайшлося... тяжко буде доказати се, що про него знаю, — Полтавець воркнув до себе і глянув скоса на Москаля.

Москаль сих слів не чув, але з розчарованого лиця козака зміркував, що сей в торік не знайшов того, чого глядав, а саме незбитих доказів рабунку. Саме в хвили, коли козак зиркнув на него, по його лици промайнула усмішка тріюмфу. В сій хвилині він притис звязані руки до грудий, але зараз опустив їх. Полтавець бачив і сю усмішку його і сер рух рук.

— Не знайшов я незбитого доказу, — промовив козак, — хоч доказом могло би бути й отсе, що в руці Недолі. Ся ручка від шаблі, виложена камінем, безпечно з рабунку. Сама шабля була йому непотрібна. На місце крадіжи не міг її спродати, а скрити так, щоби не заздріли ласі на такі річи офіцири, також не міг. Здогадуючися, що головна вартість шаблі в самосвітах ручки, він відломив її. Шаблю викинув, а ручку сховав... Чи я відгадав? — спитав Москаля, оглядаючи ручку.

— Се була моя шабля, вона мені зломилася — відповів Москаль — я не злодій, не рабівник. Я царський салдат.

Батюк взяв ручку. Оглядаючи її, похитував головою і поцмокував.

— Москалику, ти не з дурнями говориш, — промовив. — У мене чимало дорогої збруї, а такої ручки я не то у себе не маю, але й взагалі ще не ачив. Вона, передовсім, виложена грубим коралем. Між камінчиками є не лиш самі туркуси, але і рубіни... і то великі, яких я ще не бачив. Ти вкрав її або у дуже великого богача, або з другої руки, у такого злодія як і ти, хоч може в панській одежи.

— Я вам скажу — обізвався Полтавець — чому я шукав у него за доказами рабунку. Цілий похід сего відділу Москалів, котрий ми, на жаль, з гетьманського приказу провадили на людську і нашу власну біду, був походом чисто рабунковим. В кождім селі, через яке ми переходили, при кождім стрічнім хуторі офіцири розпускали половину або й дві третини Москалів на рабунок. Ми козаки не могли проти сего нічо вдіяти, бо нас було тілько десять, а Москалів двіста. На добавок в таких случаях московська команда не позволяла нам з табору виходити. Нас пильнувала та часть Москалів, що лишалася в таборі. Було їх все сотка або пятьдесять, отже наш десяток мусів сидіти тихо, хоч серце крівавилося з жалю, що не можемо бідного народу ратувати. Вони і святих церков не пошанували. Жертвою впали всі села по дорозі. Пізнійше, коли оселі вже не були такі густі і самі Москалі вже не знали дальшої дороги, лише мусіли здатися на нас, своїх провідників, ми виминали всі оселі, де можуло би щось потягнути, або зробити якусь шкоду. Так ми вратували решту народу від московського розбою. Всеж таки, ще заки ми увійшли в безлюдний степ, їх вози і торби вже були навантажені нарабованим добром. Все те взяли Татари.

— Лиш отсей вирятував ручку від шаблі, — замітив Батюк. — Але для него то й се маєток... Признайся... Де і в кого ти потягнув сю шаблю?

— Бігме, се від моєї шаблі! — крикнув Москаль і вдарився в груди.

— А в кишенях нічого не маєш? — спитав його Недоля.

Оден чабан вивернув кишені Москаля, з котрих вилетіла люлька і порожний капшук.

— А за пазухою? — спитав Полтавець.

— За пазухою? — Чейже бачиш, що маю торбу. Як би ще мав що спрятати, то сховав би до торби, не пхав за пазуху.

— Торба не цілком безпечна... Твої товариші самі злодії, могли би й тебе обікрасти. За пазухою все безпечнійше... Ану, сюди оден з чабанів! Загляньте за пазуху.

Москаль поблід і притис пястуки до грудий.

— Що ви хочете від мене? Знайшли кусень шаблі, то беріть собі до чорта. Мене пустіть. Не дасте коня, то піду пішки. Лиш не морочте мене більше.

— Як не пустить до пазухи, беріть його силою... роздягніть цілого! — крикнув Полтавець.

(Далі буде).

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до орґанізації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде приниматися НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.

Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць грудень 1921 р.

НОВОПРИСТУПИВШИЙ ВІДДІЛ:

Братство св. О. Николая в Донора, Па.
В. 232. Біло Йосиф, Хома Николая, Хома Марія, Галушка Юлія, Ющук Никола, Кічан Іван, Кічан Евфрозина, Кузепа Стах, Кіньо Кость, Пандрак Іван, Рак Андрій, Рак Зофія, Ріпка Марія, Страхоцький Теодор, Сирко Йосиф, Вацлавський Йосиф.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Панчар Олекса, Барна Іван.
В. 3. Палли Анна.
В. 5. Мазурек Олекса.
В. 7. Дністрян Анна.
В. 8. Гавриляк Никола.
В. 9. Бімбім Г. Домінік.
В. 14. Турський Михайло, Бородайко Матвій, Фабян Розалія, Журавель Іван, Кершко Катерина, Бородайко Ів.
В. 21. Гарбера Василь.
В. 26. Солоденько Григорій.
В. 28. Похно Василь.
В. 38. Майкович Параска, Андрушко Стефан, Салянський Іван.
В. 39. Варян Юлія.
В. 56. Бліщ Андрей, Зень Михайло.
В. 58. Круковський Сергій.
В. 63. Юрків Дмитро.
В. 87. Селевач Михайло, Котанська Магда, Москаль Іван, Ямельський Михайло.
В. 90. Надич Іван.
В. 98. Демчко Григорій, Гевчук Стефан, Гевчук Анна, Гевчук Марта.
В. 101. Криванич Анастазія.
В. 106. Сидорчак Олена.
В. 116. Джаман Йосиф.
В. 126. Лопушанський Лука.
В. 133. Шрамек Ірина, Шрамек Лука.
В. 134. Хованець Анна, Панько Параска, Дорощ Анастазія.
В. 136. Гойсан Стефан.
В. 137. Томко Зузя.
В. 141. Ворко Анна, Герловська Катерина.
В. 142. Атаманець Іван.
В. 147. Тихоліз Марія.
В. 155. Яремчак Марта.
В. 157. Місько Михайло.
В. 161. Багор Марія.
В. 170. Чорнобіль Марія.
В. 172. Медвідь Наум, Гліва Кароль, Мотика Петро.
В. 177. Франків Аделя, Романюк Юлія, Зарицька Йозефіна.
В. 182. Кметь Іван.
В. 183. Бруць Михайло, Манько Анд.
В. 187. Воловий Франко, Крук Мих.
В. 206. Косик Ілія, Кучерявка Василь, Соломка Петро.
В. 213. Волощук Іван, Гаврилів Вас.
В. 217. Скробач Стефан.
В. 218. Омелян Михайло, Ясний Мих.
В. 228. Хиляк Анна.
В. 229. Лочич Петро.
В. 230. Присташ Катерина, Федорович Ілія, Павелко Марія, Драгуш Вас.
В. 235. Андриц Андрей, Федьо Мих.
В. 237. Марчишин Теодор, Бакалець Пилип.
В. 238. Антонюк Сава.
В. 239. Дешовий Іван, Віслоцький Павло.
В. 240. Паховка Іван, Паховка Агата.
В. 245. Гасій Варвара.
В. 254. Кравець Михайло.
В. 274. Пірко Розалія, Мирдич Анна, Лінинський Михайло.
В. 276. Томашевський Гавриїл, Гриневич Михайло.
В. 283. Щербій Марія, Юрдига Анна.
В. 288. Грегораш Параска.
В. 292. Медвідь Анна.
В. 300. Левицький Василь.
В. 308. Крута Франко, Дашко Ник.
В. 326. Колодій Богуслава.
В. 338. Салак Ева.
В. 347. Гнатюк Никола.
В. 367. Булавинець Іван.
В. 380. Процик Іван.
В. 384. Кушнір Іван.
В. 385. Колтик Дмитро, Пікула Пилип, Дюк Пилип.
В. 396. Антошків Никола.
В. 400. Шотик Олекса.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 20. Атаманець Дмитро, Сосновський Михайло.
В. 43. Когут Осиф.
В. 55. Манастирський Еміль.
В. 59. Лобдинський Стефан, Вингринович Зофія, Вингринович Володимир, Соболинська Катерина, Боглай Матвій.
В. 61. Цапович Іван, Дзіндзірух Вас.
В. 65. Голобовський Теодор.
В. 76. Брич Теодор.
В. 79. Гаврик Фруська, Гаврик Іван, Орищко Дмитро.
В. 91. Подлужний Петро, Крачковський Йосиф, Жулеба Василь.
В. 122. Гурлак Іван.
В. 135. Шутяк Михайло.
В. 142. Нагрибецький Антін.
В. 146. Бело Василь.
В. 151. Шмуль Тацiянна, Олесь Марія.
В. 163. Мельник Петро, Потучко Ів.
В. 165. Несевич Іван.
В. 170. Дубик Іван, Домитришин Дмитро, Качоровська Катерина.
В. 172. Собонькевич Іван.
В. 179. Хрунь Василь.
В. 217. Бояновський Стефан, Череватий Микола, Микульський Йосафат, Андрусів Михайло, Цимбаліста Теодор, Петрів Петро.
В. 218. Мазур Теодор, Струк Федор, Ярош Антін, Демчак Михайло.
В. 219. Блага Марія, Благий Іван, Стахура Гаврило.
В. 235. Невойда Олекса, Андриц Юрій, Богаченько Іван, Бобак Дмитро, Невойда Павлина.
В. 239. Шкодовський Максимилiян, Береза Іван.
В. 248. Кобилянський Йосиф, Кобилянський Федорій.
В. 250. Каня Войцех, Каня Марія.
В. 276. Ковалів Прокоп.
В. 283. Лотоцький Володимир.
В. 300. Пиптик Михайло.
В. 316. Качмар Іван.
В. 336. Ільків Іван, Телеп Петро, Васюник Онуфрій.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 5. Олійник Павло.
В. 25. Лотоцький Володимир.
В. 30. Леньо Йосиф, Леньо Іван.
В. 33. Чаплінська Марія.
В. 53. Мовчко Андрей, Пук Александра, Пук Григорій.
В. 57. Ракочій Петро.
В. 87. Максимик Теодор, Максимик Розалія.
В. 98. Касіян Мартин.
В. 106. Сенів Данило.
В. 120. Грошко Павло, Лазенга Анна.
В. 126. Дидів Григорій, Богонос Михайло, Процик Іван.
В. 140. Яростовський Андрей.
В. 170. Швед Михайло.
В. 176. Насінник Катерина.
В. 197. Мусяла Іван, Мусяла Марія.
В. 237. Гатлан Андрей.
В. 239. Ступницький Леон.
В. 247. Британ Іван.
В. 270. Миць Іван.
В. 276. Іванчук Іван.
В. 282. Лесюк Іван.
В. 316. Мороз Павло, Лучишин Михайло, Турчин Никола.
В. 320. Західний Теодор.
В. 332. Лукасевич Маріян.
В. 336. Стангритчук Антін.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 7. Нога Павло.
В. 15. Мудрий Іван.
В. 44. Лифкович Марія.
В. 48. Лабуда Павло, Лабуда Василь.
В. 55. Нановська Анна.
В. 63. Луковський Йосиф, Дріскол Йосиф.
В. 64. Кріль Петро.
В. 66. Гаратоник Іван.
В. 70. Ясніковський Валентин, Медвідь Семен, Куц Стефан.
В. 74. Пасечка Григорій, Галька Теодор, Фурик Юрій, Рудий Матій, Шинкарек Прокоп, Тужте Іван, Краєцький Никола.
В. 75. Гураль Василь.
В. 76. Дідух Анастазія, Дідух Козьма, Кульба Василь, Марищук Кузьма.
В. 81. Бавровський Михайло.
В. 83. Балабас Марія.
В. 85. Віскіль Іван.
В. 103. Греш Іван.
В. 105. Костик Мих., Костик Юлія.
В. 106. Стовпець Петро.
В. 112. Старявська Пелагія, Петрівська Марія.
В. 119. Літипло Марія.
В. 132. Гезович Стефан.
В. 135. Ставна Марія.
В. 136. Ваврин Михайло.
В. 139. Паславський Антін.
В. 144. Жабська Марія, Жабський Людвік.
В. 147. Біленький Іван, Турчин Дм.
В. 149. Стадник Єлисавета.
В. 157. Гайдук Олекса.
В. 164. Джок Василь.
В. 192. Бундик Михайло, Бундик Катерина.
В. 213. Смарж Михайло, Федишин Микола.
В. 217. Муха Теодор, Чапранський Кость, Щегеський Петро.
В. 218. Гіль Семко, Літипло Іван.
В. 220. Сич Іван, Пись Григорій.
В. 223. Мельник Дмитро, Швайлик Анча, Швайлик Ізидор.
В. 235. Крупяник Онуфрій.
В. 238. Гриценько Лука.
В. 243. Приступляк Б. Петро.
В. 245. Терлецький Іван.
В. 248. Сивозяк Никола, Кобилянський Михайло, Гевчук Василь.
В. 254. Олекси Валтер.
В. 258. Карпа Федор.
В. 273. Попів Микита.
В. 274. Лисейко Андрей, Сливка Дмитро, Сисин Михайло.
В. 276. Мельник Онуфрій.
В. 300. Гевало Василь.
В. 316. Заблоцький Лука.
В. 318. Андрусишин Фрозина.
В. 338. Пiх Антін.
В. 354. Кутко Василь.
В 355. о. Гундяк Іван.
В. 370. Дикун Стефан.
В. 381. Бирва Стефан.
В. 384. Славута Григорій, Довбуш Дмитро.
В. 385. Мамчук Теодор.
В. 402. Новицький Адам.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 2. о. Хомяк Дмитро.
В. 7. Кривошій Клим.
В. 14. Боский Ігнац, Речук Йосиф.
В. 20. Ногаш Ксеня.
В. 27. Олійник Павло.
В. 42. Лукасевич Маріян.
В. 48. Леньо Іван, Леньо Йосиф.
В. 58. Насінник Катерина.
В. 83. Британ Іван.
В. 100. Морозович Михайло, Морозович Анастазія.
В. 121. Кравець Іван, Сохан Йосиф.
В. 142. Ощипко Никола.
В. 160. Миць Іван.
В. 165. Чаплінська Марія.
В. 179. Гатлан Андрей.
В. 200. Швед Михайло.
В. 237. Ступницький Леон.
В. 283. Лотоцький Володимир.
В. 288. Ваврищко Алексій, Ваврищко Марія.
В. 300. Яростовський Андрей.
В. 316. Боднар Григорій.
В. 338. Максимик Теодор, Максимик Розалія.
В. 364. Бусько Никола, Бусько Катерина.
В. 388. Даців Михайло, Гачак Іван.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШИ.

В. 7. Царик Петро, Лазор Андрей.
В. 13. Спяк Денис.
В. 70. Бігуняк Олена.
В. 98. Крестинич Семан.
В. 106. Грицин Ілія.
В. 186. Нога Анна.
В. 344. Козевич Семан.
В. 367. Багрій Михайло.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

В місяци падолисті 1921 р. було в У. Н. С. повнолітних членів	11.716
В місяци грудни 1921 р. принято нових членів	127
В місяци грудни 1921 р. принято нанова членів	64
В місяци грудни 1921 р. принято з переступ. листами	35
В місяци грудни 1921 р. прийшло з інших кляс посмертного	9
Разом	11.951
В місяци грудни 1921 р. суспендовано членів	86
В місяци грудни 1921 р. взяли переступні листи	32
В місяци грудни 1921 р. відійшло до інших кляс посмерт.	9
В місяци грудни 1921 померло	9
Разом	136
В місяци грудни 1921 р. У. Н. С. мав повнолітних членів	11.815

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на $100	5
В клясі A на $250	266
В клясі AA на $500	3.950
В клясі B на $750	365
В клясі C на $1000	7.101
В клясі BB на $1500	118
В клясі CC на $2000	10
Разом	11.815

ЗІСТАВЛЕННЄ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за місяць грудень 1921.

З кінцем місяця падолиста 1921 р. було молодечих членів	5.089
В місяци грудни 1921 р. принято нових членів	72
В місяци грудни 1921 р. принято нанова	32
В місяци грудни 1921 р. принято з переступними листами	13
Разом	5.206
В місяци грудни 1921 р. суспендовано	61
В місяци грудни 1921 р. відійшло з переступними листами	18
В місяци грудни 1921 померли	3
Разом	82
З кінцем місяця грудня 1921 р. У. Н. С. мав молодечих членів	5.124

Зіставленне після кляс:

Всі теперішні молодечі члени є вписані до табельки ч. 1.	5.124

Зіставленне загальне:

В місяци грудни 1921 У. Н. С. числив повнолітних членів	11.815
В місяци грудни 1921 У. Н. С. числив молодечих членів	5.124
Разом	16.939

УВАГА,

котру кождий місцевий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць грудень 1921 року яко суспендовані або виключені за неплаченне місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (січня) до своїх відділів і вписатися нанова, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця січня 1922 року, то в лютім 1922 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю грудни 1921 р. взяли переступні листи, а ще доси не зголосилися до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю січни 1922 р., бо на другий місяць, то є в лютім 1922 року вичеркнеться їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

С. Ядловський, гол. предс.,
І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ОГОЛОШЕННЄ.

Отсим подається до загального відома, що Братство св. Юрія, відділ 79 в Гарет, Па. зістало з днем 31. грудня 1921 р. згідно з приписами статута У. Н. Союза, приняте нанова. Місцевий уряд висше названого Братства обовязаним є до кінця місяця січня 1922 постаратися о приписане статутом число членів бо в противнім разі відділ цей буде розвязаний.

Дальше повідомляється, що Товариство ім. Марка Каганця, відділ 60-тий У. Н. Союза в С. С. Пітсбург, Па., зістало згідно з статутами організації розвязане а всім правосильним членам того Товариства видано переступні листи.

Вкінци подається до загального відо що Братство св. Володимира, відділ 74 У. Н. Союза в Гамілтон, Онт., зістало з днем 31. грудня 1921 р., згідно з приписами статута суспендовано за неплаченне місячних вкладок.

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

СКІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ НА УКРАЇНІ.

В 1920. році центральне статистична управа України почала працю над переписом населення на Україні. Перепис закінчено в падолисті 1921. Числа не всюди точні. По тих губерніях, де ішла світова війна, перепис почався при кінці 1920. року, навіть з початком 1921. року. На підставі зібраних дат, на Україні живе: по містах 4,-796.010 осіб, а по селах 22,281.-200 осіб. Загалом населенне на радянській Україні виносить 27,078.210 осіб. Найбільше населення має Одеса — 434,857 осіб, Київ 375.737, Харків 270.-934. Катеринослав 164.288. Миколаїв 108.777, Полтава 41.608, Кременчук 66.403. Запороже (Олександрівск) 49.732, Винниця 37.962, Чернигів 30.139, Бехмут 23.605.

Сей припис є неточний. Він не обіймає цілости українських земель, а обчисленне є теж дуже большевицьке, бо хотяй богато населення вимандрувало з міст на села, то таки по селах воно осталось, а населенне України недавно виносило до 50,000.000 душ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє, що річний мітінг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 15. січня, в домі під ч. 205 Бутлер стр. Буде вибір нового уряду. Старий уряд буде здавати цілорічний звіт зі свого діловодства. Довгуючі члени мусять вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. Кождий член повинен постаратися і привести нових членів. — Р. Лесько, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє, що річний мітінг відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 15. січня, в домі Михайла Маряка на фармі, ч. 8 Ґрінпорт стр. Буде вибір нового уряду, звіт старих урядників і приниманє нових членів до У. Н. Союза за 50 цнт. вступного. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Й. Драбик, предс.; П. Маряк, секр.

ЮНҐСТАВН, О. Бр. св. Михаїла, від. 140, повідомляє, що річний мітінг відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю, 15. січня, в гали церковній під ч. 526 Вест Рaєн Аве. На порядку нарад полагодженнє деяких справ і річний звіт урядників. Неявившийся член заплатить таку кару, яку ухвалять члени на мітінгу. — І. Беца, предс.; Ф. Нановський, секр.

ДЕСЛОДЖ, МО. Бр. св. Николая, від. 225, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться о годині 2-гій пополудни в гали церковній в неділю, 15. січня. Кождий член має явитися на той мітінг, бо котрий не прибуде, зістане суспендований. На тім мітінгу будеться приймати нових членів і буде вибір нових урядників. — С. Патин, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 165, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в понеділок, 16. січня, в льокали Позичкової Каси „Дністер", 1208 Іст 93-та улиця. Мітінг зачнеться точно о 7-мій годині вечер. Взивається всіх членів, аби зійшлися на означений час, щоби мітінг не тягнувся до півночи. Є богато справ до полагодження, як вибір нового уряду, звіт контрольної комісії і урядників, розданнє календарів і инші справи. Неявившийся член заплатить кару після ухвали братства. — І. Білач, предс.; М. Коцилівський, секр.

НАЙСТАВН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 105, вибрало на річнім мітінгу слідуючий уряд: Є. Шагала, предс.; С. Крайник, заст. предс.; С. Слободзян, секр.; І. Ковалик, заст. секр.; П. Чорний, кас.; М. Долинний, заст. кас.; П. Росолович, П. Совірка і З. Фесняк, контрольори; Н. Росолович, Т. Тур і П. Костик, тростіси; М. Паславський і Т. Німий, доглядачі хорих; Д. Теленчак і М. Фесняк, прапорники. Кождий член повинен безуслівно мати в себе адреси доглядачів хорих і секретаря. Мітінги будуть відбуватися в гали Української Громади під ч. 2051 Ровен ул. в трету неділю по першім, точно о 3-тій годині пополудни. Проситься всіх членів, аби приходили часто на мітінги і виповняли свої повинности як слід. Висше наведений уряд взиває всіх Українців, котрі не належать до жадних запомогових організацій, нехай прийдуть і запишуться до нашого братства і до У. Н. Союза. Слідуючий мітінг відбудеться 15. січня. — Т. Шагала, предс.; П. Чорний, кас.; С. Слободзян, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. „Рогатинщина", від. 396, вибрало отсей новий уряд: Т. Коруна, предс.; Т. Романів, заст. пр.; П. Бекиш, секр.; І. Катериняк, заст. секр.; О. Чернецький і І. Драпала, доглядачі хорих; В. Щілюпа, кас.; М. Дяк, заст. кас.; І. Слободяник, А. Федьків і В. Атаманчук, контрольори. — Т. Коруна, предс.; І. Катериняк, заст. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, вибрало на річнім мітінгу отсей новий уряд: П. Коваль, предс.; Л. Доманчук, заст. предс.; В. Мельник, секр. фін.; А. Семчук, кас.; І. Ухлинський, секр. рек.; А. Козира, С. Кулич і А. Галущак, контрольори; Т. Кошинський і Г. Гнатишин, доглядачі хорих; С. Білик і С. Кришталь, прапорники; С. Арділь, дверник.—В. Мельник, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Бр. св. Стефана, від. 181, вибрало отсей новий уряд: Ю. Ясінчук, предс.; І. Сулима, заст. пр.; Ю. Ходоровський, кас.; Ю. Бурак, заст. кас.; І. Шевчук, секр. фін.; І. Швець, секр. рек.; І. Ткач, заст. секр.; П. Борозний і С. Лапчинський, контрольори; П. Любянецький і І. Задорожний, доглядачі хорих; І. Сулима, кас. домовий; І. Швець, секр. домов. Мітінги відбуваються кождої першої неділі по першім в Укр. Нар. Домі. Нових членів приймається до У. Н. Союза в січни і лютім за 50 цнт. вступного. — І. Швець, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ", від. 182, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 15. січня, о 2-гій годині пополудни, в гали церковній під ч. 42 Вен Бюрен стр., Пасейк, Н. Дж. Проситься товаришів явитися на означений час, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Будеться приймати нових членів до У. Н. Союза за 50 цнт. вступного, а до товариства безплатно. У нас тепер засновано відділ Січової Організації і приймається до неї нових членів за 50 цнт. вступного. Кождий кліфтонський і пасейський Українець повинен записатися до Січи і брати участь у січових вправах. — І. Дмуховський, предс.; І. Розязбик, кас.; М. Пилюк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. „Вільна Україна", від. 139, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться в неділю, 15. січня, в гали парохіяльній під ч. 4952 С. Павліна стр. На порядку дневнім звіт з діловодства, що не було на річнім мітінгу. Принагідно подається до відома, що на річнім мітінгу вибрано отсей уряд: Т. Крушельницький, предс.; М. Саска, заст. пр.; Д. Кошіль, секр.; К. Кукура, з. секр.; П. Феркалюк, кас.; М. Настасовський, заст. кас.; В. Саска і І. Микитюк, контрольори; І. Німчук і Л. Папасюк, оглядачі хорих; М. Болехівський і Г. Городецький, прапорники; А. Пославський, капітан. — Т. Крушельницький, предс.; Д. Кошіль, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".